

4. Porozmýšľajte nad otázkami.

- ♦ Považujete výchovu detí za jednoduchú alebo náročnú činnosť? Svoj názor vysvetlite.
- ♦ Ako pristupoval starý otec k výchove svojich synov? Čo vás z jeho výchovných postupov najviac zaujalo?

5. K porekadlám nájdite správne vysvetlenie. Ktoré porekadlá sú pre vás celkom nové, neznáme?

<i>nech zbiera, kto rozsypal</i>	– robiť niečo úplne nezmyselné
<i>všetko sa mu pod rukami na zlato premieňa</i>	– leňošiť, nič nerobiť
<i>len mu tak práca v rukách horí</i>	– veľmi ťažko, až do vyčerpania pracovať
<i>iba steny podopierat'</i>	– nech dokončí prácu ten, kto ju začal
<i>na pravé poludnie počítala na nebi hviezdy</i>	– vie pracovať rýchle
<i>narobiť sa do úmoru</i>	– všetko dokáže urobiť dobre

6. a) Rozprávku *Zemský poklad* prečítajte ešte raz ako dialogizované čítanie.

- b) Pracujte v sedemčlenných skupinách. Traja žiaci v laviciach čítajú text, štyria predvádzajú dej rozprávky bez slov.

Uhádnite

Čo urobí človek prv,
ako z posteľe vstane?
(as íduboZ)

Prečo kohút zatvorí oči,
ked' spieva?
(fämapsan íkirikik ejovs eiv obeL)

Kubove príhody

- Poznáte rozprávky o Kubovi? Povedzte, ktoré jeho neobyčajné kúsky poznáte.
- Prečítajte si rozprávku. Skúste si zapamätať čo najviac neobyčajných Kubových kúskov.

Bolže to šuhaj voľakedysi, ten nás Kubo! Celé leto sa mu minulo na holiach na salaši, dolu do dediny ani nenakukol. Nevedel ani, čo je, či je, kde je čo

v dedine. Podjeseň, keď mali prísť košarovať role do poľa, povedal mu otec, aby pokošaroval tú roľu, čo mali nedaleko dediny na kraji hory.

Kubo zohnal ovce z hole na polia, postavil košiare a pokošaroval roľu, že sa na nej mohlo urodiť dva razy toľko žitka ako na susedovej.

Otec príde po čase ku košiaru a len zalomí rukami:

„Nuž, Kubo, čože si to ty urobil?“

„Nuž čo? Pokošaroval som vám zem!“

„Pokošaroval si veru susedovu, ale nie moju!“

„Ej, bisti dade, to že som urobil?“

„Veru to, ovce pohnojili susedovu roľu, a našu si neomastil!“

„A ved by som sa bol prisahal, že je to naša. No ale, otec, nič to preto. Na každú vec spôsob – aj my si pomôžeme!“

Zavolal si na pomoc honelníka, chytili obaja zem, jeden za jeden, druhý za druhý koniec, ako dáky obrus a prehodili ju so všetkým hnojom na svoju vlastnú roľu. Tak bola roľa omastená. Spokojný otec sa vrátil domov a Kubo si sadol ku kolibe.

Pozérā sa, hľadí na roľu – čo ti len nevidí?! Na roli rastie konope, dvíha sa, vyrastá až do neba! Chytil sa Kubo rozumu a pod' za živa do neba. Vyškriabal sa vám po tej konope ani dáky chrúst až do samého samučičkého neba, že on už tam bude na nebeskej lúke ovce pásť. Jaj, ale ovce mu tam pásť nedali a on inšie robiť nevedel. Bez tej robotičky sa strašne nudil. Zišlo mu na um, čo sa dolu robí s jeho košiarom a s ovčami. Ešte len teraz chcel byť čím skôr pri svojich ovečkách.

Hore bolo ľahko, ale dolu ako? Na zemi bola zatiaľ bûrka a konopu mu zvalila. Skočíť? To bolo privysoko.

Krídlá? Tie mu nenanáštli.

Začal po nebi povrazníkov hľadať, čo by mu usúkali povraz, po ktorom by sa spustil, ale povrazníkov tam nebolo.

Vrátil sa zase k nebeským dverám a škrabal sa za ušami, čo si tu on počne. Vtom zazrie za dvermi plný sud otrúb. Usúkal si rýchlo z nich motúz. Bol dlhý, ale pritenký. Bál sa, aby sa mu nepretrhol hned' pri vrchu a aby nezgegol dolu a nedogegol na večné časy. Splietol ho vo dvoje a spúšťal sa už potom smelo dolu. Pekne zliezol až na koniec motúza; ale bol ešte ďaleko od zeme.

Zažmúril oči, aby ani nevidel, koľko letí, – a skočil. Letel ako anjel a padol ako čert, – zaryl sa do zeme!

Akože teraz von? Rozbehol sa domov po motyku a vykopal sa zo zeme. Ej, či si len vydýchol, ani keby z plieca zhodil sto centov.

Jesén sa skončila a doma druhej roboty nebolo, iba postarať sa o teplo na zimu. Kubo sa vybral do vysokého javoria rúbať drevo. Vzal si sekuru – tú s tým veličinzným obuchom. Na to by ani nebol pomysel, čo v tom obchu trčí. Položil si ju na plece a ide. Tu ti mu začnú štebotáť škorce za ušami. Obzerá sa, ale nie nevidí; no stále mu to len za ušiskami šteboce.

„Ej, bisti dade, kdeže sú vlastne tie škorce – v mojej hlave, a či v tom obchu? Len tu dakde musia byť!“

Má si hlavu tresnúť dakde o skalu? Ej, to by predsa bolelo!

Pochytí sekuru a tresol tým obuchom o skalu. Vysypalo sa mu toľko škorcov, ako by sa všetky z celého chotára boli utiahli na zimovisko do toho obucha.

Čo teraz s nimi? Vreca nemal, ale do jedného vreca by sa ani neboli poprateli. Mal naštastie so sebou dlhý tenký povrázok. Na ten ich ponavliekal, a aby mu nezavadzali, okrútil povráz so škorcami okolo seba a podskočil od radosti, ako si dobre poradil. Lež vtom sa rozopnú milým škorcom krídla, podvihňú Kuba a nesú ho vysoko, vysoko, hore do povetria. Milý Kubo lietal s nimi až dakde nad Čierne more.

Ako ho tam zazreli Ľudia, zbehli sa na breh a kričali:

„Černokňažník, černokňažník letí, zraz ho, zviaž ho!“

Kubovi sa zdalo, že kričia: „Rozviaž, rozviaž!“ Škorce už doletúvali ku brehu, nuž si pomyslel, že bude čas rozviazať.

Rozviazal povrázok a zbavil sa krídel – ale privčas. Ďaleko od brehu cupol do širokého mora. Naštastie tade plávala po hladine veľká ryba. Na tú treskol, že hned' sa vyvrátila hore bruchom. Vítaz Kubo sa na ňu posadil ako na koňa. Ľudia pripáli dvanašť párov volov na reťaz, ale Kuba s tou rybou nevládali na breh vytiahnuť – reťaz sa trhala.

Navela-navela dobehol k brehu jeden bezruký. Ten chytil rybu aj s Kubom ako pierce a ukazoval ako na dlani divákom. Ľudia iba ústa otvárali a to také veľké, že ten bezruký stríľal rybu jednému do úst. Nebolo to však zadarmo. Ten veľkohubý musel nasypať nahému plnú kapsu peňazí, o ktorú sa podelil s bezrukým. Ešte aj jednému slepému žobrákovi sa z nich ušlo. Slepec potom doviadol nášho Kubíka z ďalekých krajín domov.

Slovenské rozprávky. Tretia kniha zo zbierky Pavla Dobšínskeho pre deti upravil Peter Glocko. Bratislava: Mladé letá, 1988 (úryvok)

c) Prečítajte si význam neznámych slov.

Slovniček

cent – stará hmotnosťná jednotka, asi 50 kg
bezruký – človek nemajúci ruku

porisko – dlhšia drevená rúčka

košarovať – pásť ovce

košiar – ohrada pre ovce

koliba – drevnený príbytok pre pastierov

omasta – mast

honevník – bačov pomocník

usúkať – upliest

obuch – plochá strana sekery

zgegnúť – zomrieť

